

16 Ağustos 2024
(08:50 GMT+3)

İki Yıl İçinde İkinci Kez "Küresel Acil Durum"

Maymun Çiçeği (Monkeypox) Virüsü Hastalığı

Havacılık İçin Yeni Bir Tehdit Mi?

- **Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 14 Ağustos Çarşamba günü aldığı kararla Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nden komşu ülkelere yayılan ve Afrika'yı etkisi altına alan Maymun Çiçeği (Monkeypox / Mpox) virüsü nedeniyle iki yıl içinde ikinci kez "küresel acil durum" ilan etti. DSÖ daha önce Temmuz 2022'de küresel acil durum ilan etmişti.**
- **Maymun Virüsü Çiçeğinin 2022 yılından iki sene sonra 2024 yılında yeniden hızlı bir şekilde yayılmaya başlaması, havacılık sektörü doğrudan etkileyen COVID-19'a benzer bir pandeminin olup olmayacağı endişelerini artırmaktadır.**
- **Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve T.C Sağlık Bakanlığı kaynaklarından Maymun Virüsü Çiçeğinin Küresel bir pandemiye dönüşüp dönüşmeyeceği ve 2022 yılında benzer durumda neler olduğunu sorularını yanıtlamaya çalıştık.**
- Maymun Çiçeği, ilk olarak 1958 yılında laboratuvar hayvanlarında yapılan bir çalışmada maymunlarda tespit edilmiştir. İnsanlarda ilk olarak 1970 yılında, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde ilk kez tespit edildikten sonra onlarca yıldır Afrika'nın bazı bölgelerinde endemik olarak görülmektedir. Virüsün daha hafif bir varyantı, 2022 yılında, büyük ölçüde cinsel temas yoluyla 100'den fazla ülkeye yayılmış ve DSÖ'nün en yüksek alarm seviyesi olan küresel halk sağlığı acil durumu ilan etmesine neden olmuştu. Dünya bu virüsün adını, 2022 salgını ile birlikte duymuştur.
- Maymun Çiçeği, maymun çiçeği virüsünün neden olduğu çiçek hastalarında görülenlere benzer semptomları olan viral bir zoonozdur. Maymun çiçeği, çiçek hastalığından daha az bulaşıcıdır ve daha az ciddi hastalığa neden olmaktadır.
- Maymun Çiçeği, Orta ve Batı Afrika'da, genellikle tropikal yağmur ormanlarına yakın kırsal alanlarda görülmekte iken son yıllarda kentsel alanlardan da vaka bildirimleri olmaya başlamıştır. Virüsün yayılımında rolü olan hayvan konakları, kemirgenler ve primatlardır.
- 2003 yılında Afrika dışındaki ilk Maymun Çiçeği hastalığı salgını ABD'de görülmüştür. Bu salgın ABD'de 70'in üzerinde Maymun Çiçeği vakasına yol açmıştır. Maymun Çiçeği hastalığı ayrıca Eylül 2018'de Nijerya'dan İsrail ve Birleşik Krallık'a, Mayıs 2019, Aralık 2019, Mayıs 2021 ve Mayıs 2022'de Singapur'a, Temmuz ve Kasım 2021'de yine Nijerya'dan ABD'ye seyahat edenlerde bildirilmiştir. Mayıs 2022'de Kanada, Avustralya, İsrail, Birleşik Arap Emirlikleri'nde de vakalar bildirilmiştir.

- Maymun Çiçeği virüsünün hayvanlardan insana bulaşması, enfekte hayvanların kan, vücut sıvıları veya deri veya mukoza lezyonları ile doğrudan temasla veya ısırıkla meydana gelebilir.
- İnsandan insana bulaşma, enfekte kişi ile veya yatak çarşafı, havlu vb nesnelerle yakın temastan kaynaklanabilir. Temas genel olarak aynı evi paylaşan kişilerde, kapalı ortamlarda çok uzun süreli yakın mesafede bulunanlarda ve enfekte kişiyle temas eden sağlık çalışanlarında risk oluşturur. Tüm bu bulaşma yollarıyla risk bulunmakla birlikte bulaşma çok kolay gerçekleşmemektedir. Bugüne kadar bildirilmiş en uzun bulaşma zinciri altı-dokuz kişidir.
- Çiçek hastalığına karşı kullanılan aşılar, Maymun Çiçeği hastalığına karşı da koruma sağlamaktadır. Çiçek hastalığının tedavisi için geliştirilen bir antiviral ajan, maymun çiçeği tedavisi için de ruhsatlandırılmıştır. Çiçek hastalığına karşı aşılanmanın, maymun çiçek hastalığını önlemede yaklaşık %85 oranında etkili olduğu birkaç gözlemsel çalışmayla kanıtlanmıştır. Bu nedenle, öncesinde çiçek aşısı olanlar hastalığı daha hafif geçirebilirler ya da hastalıktan korunabilirler.
- 2019'da maymun çiçeğinin önlenmesi amacı ile yeni bir aşı ABD Gıda ve İlaç Ajansı (FDA) ve Avrupa İlaç Ajansından (EMA) kullanım onayı almıştır.

Maymun Çiçeği Covid-19 gibi bir pandemi oluşturabilir mi?

- 2020 yılının ilk çeyreğinde karşı karşıya kalınan COVID-19 pandemisi dünya havacılık sektörünü derinden etkilemiştir. 2020 yılı ikinci çeyreğinde koronavirüs tedbirleri kapsamında bir çok ülke sınırlarını kapatmıştır. Bunun neticesinde havayolu firmaları tüm uçuşlarını durdurmak durumunda kalmıştır. Maymun Çiçeğinin Avrupa'da 2022 Mayıs ayında yayılmaya başlamasıyla COVID-19'a benzer bir pandeminin olup olmayacağı ve özellikle havayolları sektörünü olumsuz etkileyebilecek kararların alınıp alınmayacağı endişe kaynağı olmuştur.
- 2022 yılında yaşanan durumda, Maymun Çiçeği ve Covid-19'un bulaşma yollarının farklı olması, Covid-19'un nefes ve solunum yoluyla maymun çiçeğinin ise yakın temasla bulaşması, maymun çiçeği virüsünde belirtilerin gözlenebilir olması ve hastanın kendini izolasyona alabilmesi, Covid-19'un herhangi bir belirti göstermeden bulaşması ve testle anlaşılması gibi nedenlerden dolayı Maymun Çiçeği virüsünün Covid-19 gibi bir pandemi oluşturulmayacağı düşünülmektedir. **Nitekim, DSÖ, 21 Temmuz 2022'de Maymun Çiçeği salgınıyla ilgili "küresel acil durum" ilan etmiş 10 ay sonra sağlık krizinin kontrol altına alındığını söyleyerek acil durumu sona erdirmişti.**
- Dünya Sağlık Örgütü'ne göre Maymun Çiçeği hastalığı diğer enfeksiyonlar kadar bulaşıcı değildir çünkü Maymun Çiçeği olan biriyle ve enfekte olan bir ortamla (örneğin, yüz yüze, ten tene, ağızdan tene veya ağızdan ağıza) yakın temas gerektirmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, Bulaşmayı durdurmak için daha yüksek risk altındaki topluluklar ve gruplarla yakın çalışarak bu salgını kontrol etmek için bir fırsata sahip olduklarını düşünmektedir.
- Havayolları sektörü için yolcu sayısındaki yavaşlamaya veya daralmaya neden olabilecek, salgın hastalıklar, güvenlik endişeleri ve jeopolitik gelişmeler en önemli riskler arasında yer almaktadır. 2024 yılında, Maymun Çiçeği virüsün yeni bir varyantıyla öncekilerine göre yayılma hızı ile yüksek ölüm oranı nedeniyle daha endişe verici olduğu belirtilse de, **gözlenebilir olması ve izolasyon edilebilmesi, çiçek hastalığına karşı kullanılan aşılardan, Maymun Çiçeği hastalığına karşı da koruma sağlaması gibi nedenlerle, Covid-19 benzeri kapanmaların yeniden gündeme gelmeyeceğini düşünüyoruz.**
- Jeopolitik gelişmelerin sektör için en önemli risk unsuru olduğunu düşünmekle birlikte, genel olarak turizmde yakalanan olumlu ivmeyle yolcu sayısının artmaya devam edeceği beklentimiz dahilinde sektör için olumlu görüşümüzü sürdürüyoruz.

Dünyada Maymun Çiçeği Vaka Sayısı nedir?

- Dünya Sağlık Örgütü'nün 12 Ağustosta yayınladığı rapora göre, 1 Ocak 2022'den 30 Haziran 2024'e kadar, 116 ülkeden DSÖ'ye 208 ölüm de dahil olmak üzere toplam 99.176 laboratuvar onaylı Maymun Çiçeği vakası bildirilmiştir.

DSÖ Bölgesi	Onaylanan Vaka	Onaylanan Vaka içinde Ölümler	Mayıs - Yeni Vaka	Haziran - Yeni Vaka	Aylık Değişim (%)
Amerika Kitası Bölgesi	62,904	141	215	175	-19
Avrupa Bölgesi	27,529	10	141	100	-29
Afrika Bölgesi	4,232	35	465	567	22
Batı Pasifik Bölgesi	3,491	10	120	81	-32
Güneydoğu Asya Bölgesi	925	11	22	11	-50
Doğu Akdeniz Bölgesi	95	1	0	0	-
Toplam	99,176	208	963	934	-3

*: 1 Ocak 2022 - 30 Haziran 2024

Kaynak: DSÖ, Garanti BBVA

- Haziran 2024'te toplam 934 yeni vaka bildirilmiştir bu sayı, önceki aylarda bildirilen bazı vakalar da dahil olmak üzere Mayıs 2024'te bildirilen yeni vaka sayısına benzerdir. Üst üste ikinci ay, Haziran 2024'teki vakaların çoğu Afrika Bölgesi'nden (%61) ardından Amerika Bölgesi'nden (%19) ve Avrupa Bölgesi'nden (%11) gelmiştir. Afrika Bölgesi, Haziran 2024'te Mayıs 2024'e kıyasla vaka sayılarında artış bildirmiştir.

DSÖ Bölgesi	Ülke	Onaylanan Vaka	Onaylanan Vaka içinde Ölümler
Afrika Bölgesi	Benin*	3	0
	Kamerun*	50	5
	Orta Afrika Cumhuriyeti	68	1
	Kongo*	45	2
	Kongo Demokratik Cumhuriyeti	2,999	10
	Gana*	127	4
	Liberya*	23	0
	Mozambik*	1	1
	Nijerya	895	9
	Güney Afrika	21	3
Amerika Kıtası Bölgesi	Arjantin*	1,149	2
	Aruba*	3	0
	Bahamalar*	3	0
	Barbados*	1	0
	Bermuda*	1	0
	Bolivya *	265	0
	Brezilya*	11,212	16
	Kanada	1,553	0
	Şili*	1,449	3
	Kolombiya	4,249	0
	Kosta Rika*	225	0
	Küba*	8	1
	Curaçao *	3	0
	Dominik Cumhuriyeti*	52	0
	Ekvador*	557	3
	El Salvador*	104	0
	Guadeloupe*	1	0
	Guatemala*	405	1
	Guyana*	2	0
	Honduras*	44	0
	Jamaika*	21	0
	Martinik*	7	0
	Meksika	4,124	34
	Panama*	239	1
	Paraguay*	126	0
	Peru	3,875	20
	Saint Martin*	1	0
	Trinidad ve Tobago*	3	0
	Amerika Birleşik Devletleri	33,191	60
	Uruguay*	19	0
	Venezuela (Bolívar Cumhuriyeti) *	12	0

DSÖ Bölgesi	Ülke	Onaylanan Vaka	Onaylanan Vaka içinde Ölümler
Doğu Akdeniz Bölgesi	Bahreyn*	2	0
	Mısır*	3	0
	İran İslam Cumhuriyeti *	1	0
	Ürdün*	1	0
	Lübnan*	27	0
	Fas*	3	0
	Umman*	3	0
	Pakistan*	7	0
	Katar*	5	0
	Suudi Arabistan*	8	0
	Sudan*	19	1
	Birleşik Arap Emirlikleri*	16	0
Avrupa Bölgesi	Andorra*	4	0
	Avusturya*	348	1
	Belçika	810	2
	Bosna Hersek*	9	0
	Bulgaristan*	7	0
	Hırvatistan*	34	0
	Kıbrıs*	5	0
	Çekya*	82	1
	Danimarka*	198	0
	Estonya*	11	0
	Finlandiya*	43	0
	Fransa	4,272	0
	Gürcistan*	2	0
	Almanya	3,857	0
	Cebelitarık*	6	0
	Yunanistan*	99	0
	Grönland*	2	0
	Macaristan	85	0
	İzlanda*	17	0
	İrlanda	249	0
	İsrail	314	0
	İtalya	1,049	0
	Letonya*	6	0
	Litvanya*	5	0
	Lüksemburg*	61	0
	Malta*	35	0
	Monako*	3	0
	Karadağ*	2	0
	Hollanda	1,304	0
	Norveç*	106	0
	Polonya*	223	0
	Portekiz*	1,193	3
	Moldova Cumhuriyeti*	2	0
	Romanya*	47	0
	Rusya Federasyonu*	4	0
	San Marino*	1	0
	Sırbistan*	40	0
	Slovakya*	16	0
	Slovenya*	47	0
	İspanya	8,084	3
	İsveç	299	0
	İsviçre*	579	0
	Birleşik Krallık*	3,952	0
	Türkiye*	12	0
	Ukrayna*	5	0

DSÖ Bölgesi	Ülke	Onaylanan Vaka	Onaylanan Vaka içinde Ölümler
Güneydoğu Asya Bölgesi	Hindistan*	27	1
	Endonezya	88	0
	Nepal*	1	0
	Sri Lanka*	4	0
	Tayland	805	10
Batı Pasifik Bölgesi	Avustralya	278	0
	Kamboçya*	13	0
	Çin	2,460	1
	Guam*	1	0
	Japonya*	247	1
	Lao Demokratik Cumhuriyeti*	1	0
	Malezya*	9	0
	Yeni Kaledonya*	1	0
	Yeni Zelanda*	51	0
	Filipinler*	9	0
	Kore Cumhuriyeti	159	0
	Singapur	60	0
	Vietnam	202	8
Toplam	116 Ülke/bölge/alan	99,176	208

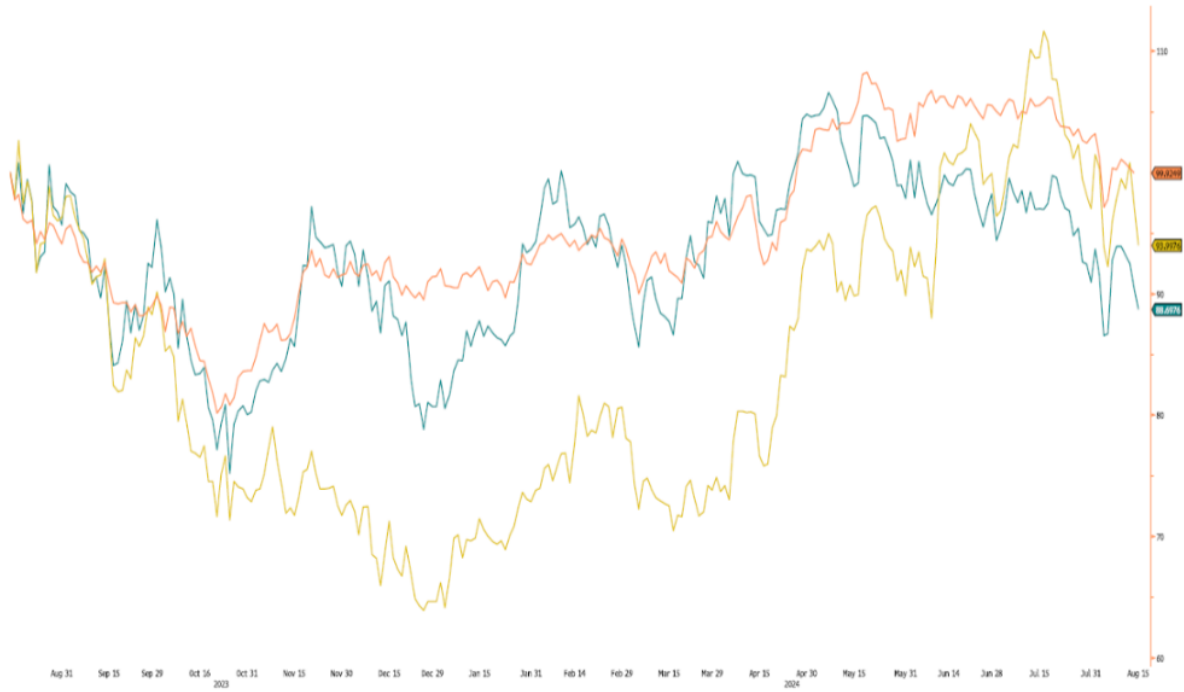
1 Ocak 2022 - 30 Haziran 2024

*Son bir ayda vaka bildirilmeyen ülkeler.

Kaynak: DSÖ, Garanti BBVA

EK-1: MSCI Gelişmekte Olan Piyasalar Havacılık Endeksi

THYAO TI Equity / TRY Currency
PGSUS TI Equity / TRY Currency
MIFUAIR Index (MSCI EM Airlines USD)

Kaynak: Bloomberg, Garanti BBVA

EK-2: THYAO 2Ç24 Finansal Sonuçlar

- Türk Hava Yolları 2Ç24'te 30,395mn TL net kar açıklamıştır. Net kar yıllık %121 artmıştır.
- 2Ç24'te kaydedilen 182,875TL'lik gelir yıllık %70 artış göstermiştir. Şirket'in taşıdığı kargo miktarı 2Ç24'te ton olarak yıllık %29.5 artarken, kargo gelirleri ABD\$ bazında yıllık %47.5 artmış ve konsolide gelirlerin yaklaşık %15.6'sını oluşturmuştur.
- Türk Hava Yolları 2Ç24'te 34,065mn TL FVAÖK ve %18.6 olan konsolide FVAÖK marjı kaydetmiştir.

Türk Hava Yolları Özet Finansal Sonuçlar						Değişim		
(mn TL)	2Ç23	1Ç24	2Ç24	6A23	6A24	2Ç24/2Ç23	2Ç24/1Ç24	6A24/6A23
Net Satışlar	107,633	147,238	182,875	189,690	330,113	70%	24%	74%
Brüt Kar	27,250	16,140	35,246	39,468	51,386	29%	118%	30%
Faaliyet Karı	15,300	-908	16,512	17,830	15,604	8%	a.d.	-12%
FVAÖK	25,623	15,500	34,065	37,531	49,565	33%	120%	32%
Net Diğer Gelir/Gider	1,839	2,111	2,592	1,460	4,703	41%	23%	222%
Yatırım Faal. Gelirler	4,394	9,532	14,224	7,028	23,756	224%	49%	238%
Finansal Gelirler (net)	-3,310	-5,714	-6,195	-2,645	-11,909	a.d.	a.d.	a.d.
Vergi	-5,322	1,823	2,708	-6,125	4,531	a.d.	49%	a.d.
Net Kar	13,754	6,931	30,395	18,172	37,326	121%	339%	105%
Net Nakit	-210,535	-248,478	-235,211	-210,535	-235,211			
Çalışma Sermayesi	1,157	-2,717	-5,048	1,157	-5,048			
Özsermaye	268,885	515,521	557,767	268,885	557,767			
Rasyolar								
Brüt Kar Marjı	25.3%	11.0%	19.3%	20.8%	15.6%	-6 puan	8.3 puan	-5.2 puan
Faaliyet Kar Marjı	14.2%	a.d.	9.0%	9.4%	4.7%	-5.2 puan	a.d.	-4.7 puan
FVAÖK Marjı	23.8%	10.5%	18.6%	19.8%	15.0%	-5.2 puan	8.1 puan	-4.8 puan
Net Kar Marjı	12.8%	4.7%	16.6%	9.6%	11.3%	3.8 puan	11.9 puan	1.7 puan

Kaynak: Rasyonet, Garanti BBVA Yatırım

EK-3: PGSUS 2Ç24 Finansal Sonuçlar

- Pegasus 2Ç24'te 3,997mn TL net kar açıklamıştır. Net kar yıllık %108 artmıştır.
- 2Ç24'te kaydedilen 26,573mn TL'lik gelir yıllık %76 artmıştır. 2Ç24'te yolcu başına yan gelirler EUR bazında yıllık %7.1 artarak 28EUR olurken, 262mn EUR olan yan gelirler yıllık %27.6 artmış ve toplam gelirler içindeki payı %34.4 olmuştur.
- Pegasus 2Ç24'te piyasa 8,077mn TL FVAÖK ve %30.4 FVAÖK marjı kaydetmiştir.

Pegasus Özet Finansal Sonuçlar			Değişim					
(mn TL)	2Ç23	1Ç24	2Ç24	6A23	6A24	2Ç24/2Ç23	2Ç24/1Ç24	6A24/6A23
Net Satışlar	15,109	17,391	26,573	23,902	43,964	76%	53%	84%
Brüt Kar	3,906	-562	6,517	4,149	5,955	67%	a.d.	44%
Faaliyet Karı	3,176	-1,585	5,260	2,904	3,674	66%	a.d.	27%
FVAÖK	4,748	1,182	8,077	5,952	9,259	70%	583%	56%
Net Diğer Gelir/Gider	-547	260	5	-550	264	a.d.	-98%	a.d.
Yatırım Faal. Gelirler	452	571	245	600	816	-46%	-57%	36%
Finansal Gelirler (net)	-1,093	-2,886	-2,181	-1,585	-5,067	a.d.	a.d.	a.d.
Vergi	-60	126	641	-50	767	a.d.	410%	a.d.
Net Kar	1,925	-3,501	3,997	1,327	496	108%	a.d.	-63%
Net Nakit	-65,456	-90,251	-96,625	-65,456	-96,625			
Çalışma Sermayesi	3,555	3,294	5,789	3,555	5,789			
Özsermaye	26,823	55,196	59,675	26,823	59,675			
Rasyolar								
Brüt Kar Marjı	25.9%	a.d.	24.5%	17.4%	13.5%	-1.3 puan	a.d.	-3.8 puan
Faaliyet Kar Marjı	21.0%	a.d.	19.8%	12.2%	8.4%	-1.2 puan	a.d.	-3.8 puan
FVAÖK Marjı	31.4%	6.8%	30.4%	24.9%	21.1%	-1 puan	23.6 puan	-3.8 puan
Net Kar Marjı	12.7%	a.d.	15.0%	5.6%	1.1%	2.3 puan	a.d.	-4.4 puan

Kaynak: Rasyonet, Garanti BBVA Yatırım

UYARI NOTU

Model Portföy hisseleri, Araştırma Bölümü'nün Endeks Üzeri (EÜ) ve Endekse Paralel (EP) tavsiyesi verdiği hisseler arasından; şirketlerin uzun dönemli mali verilerine dayalı olarak yapılan temel analiz ve kısa vadeli beklentiler bir arada değerlendirilerek oluşturulmuştur. Tercih etmediğimiz hisseler ise benzer analizler ile, Araştırma Bölümü'nün Endekse Paralel (EP) ve Endeks Altı (EA) tavsiyesi verdiği hisseler arasından seçilir. Model Portföy değişiklik raporunda, hissenin portföye giriş ya da çıkış gerekçesi belirtilir. Bir hissenin Model Portföy'e girmesi ya da çıkması uzun vadeli temel tavsiyesinin değiştiği anlamına gelmemektedir. Model Portföy, sanal bir portföy olup; piyasa beklentimiz ve de içerisinde yer alan hisselerin beklentileri doğrultusunda ağırlıklandırılarak kümülatif performansı ile değerlendirilmektedir. Dolayısıyla Model Portföy ve Model Portföy kapsamında yapılan değişimler, yatırımcının risk ve getiri tercihleri ile birebir örtüşmeyebilir.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Veri ve grafikler güvenilirliğine inandığımız sağlam kaynaklardan derlenmiş olup, yapılan yorumlar sadece GARANTİ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.'nin görüşünü yansıtmaktadır. Bu bilgiler ışığında yapılan ve yapılacak olan ileriye dönük yatırımların sonuçlarından Şirketimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Ayrıca, Garanti Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.'nin yazılı izni olmadıkça içeriği kısmen ya da tamamen üçüncü kişilerce hiç bir şekil ve ortamda yayınlanamaz, iktisap edilemez, alıntı yapılamaz, kullanılamaz. İleti, gönderilen kişiye özel ve münhasırdır. İlave olarak, bu raporun gönderildiği ve yukarıdaki açıklamalarımız doğrultusunda kullanıldığı ülkelerdeki yasal düzenlemelerden kaynaklı tüm talep ve dava haklarımız saklıdır.

Bu maili artık almak istemiyorsanız lütfen Konu kısmına "Üyelikten Çıkmak İstiyorum" yazarak bize geri gönderin.

Garanti Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.

Etiler Mahallesi Tepecik Yolu Demirkent Sokak
No.1 34337 Beşiktaş, İstanbul
Telefon: 212 384 11 21
E-mail: arastirma@garantibbva.com.tr